

## OPS M1-28: Vaara-alueet

### Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräysmuutoksen tarkoituksena on tehdä vuodelle 2022 esitetyt muutokset määräyksen OPS M1-28 liitteeseen 1, jossa esitetään pysyvät, rajoittamattoman ajan voimassa olevat vaara-alueet koordinaatteina. Itse määräykseen ei ole tehty sisällöllisiä muutoksia.

Vaara-alue on alue, jonne ilma-aluksen päällikön harkinnan mukaan voidaan lentää, mutta alueen status kertoo, että sillä voi olla ilmailulle vaarallista toimintaa. Ilmailulle vaarallisen toiminnan harjoittaminen edellyttää vaara-alueen aktivoimista. Vaara-alueita koskevaa ilmailumääräystä ja sen liitettä tulee aina lukea yhdessä ilmailulain, ilmatilan hallintaa ohjaavan käsikirjan (ASM-toimintakäsikirja) sekä Suomen ilmailukäsikirjan (AIP) kanssa kokonaiskuvan saamiseksi.

Vaara-alueella tapahtuva toiminta voi olla vaaraksi myös muulle ilmailulle kuin ilma-alusten lentämiselle, kuten laskuvarjohyppy- tai varjoliitotoiminnalle. Määräyksessä on kuitenkin pitäydytty EU:n yhteisten lentosääntöjen (SERA)<sup>1</sup> mukaisessa määritelmässä, jonka mukaan vaara-alueella tarkoitetaan rajoitetaan määrättyä ilmatilaa, jossa voi määrääaikoina tapahtua lennolla oleville ilma-aluksille vaarallista toimintaa. Vaara-alueet on silti syytä huomioida myös muun ilmailutoiminnan suunnittelussa.

Vaara-alueita varataan muun muassa puolustusvoimien, purjelentojen, hätäraketiammuntojen ja miehittämättömien ilma-alusten käyttöön. Vaara-alueella tapahtuvaa toimintaa voi olla esimerkiksi miehittämättömän ilma-aluksen käyttäminen näköyhteyden ulkopuolella (nk. BVLOS-toiminta). Toiminnasta miehittämättömillä ilma-aluksilla säädetään EU-asetuksessa 2019/947<sup>2</sup> sekä määrätään kansallisesti määräyksissä OPS M1-32, Lennokin käyttäminen ilmailuun, ja OPS M1-35, Valtion miehittämätön ilmailu. Määräyksissä lähtökohtana on, että kauko-ohjattu ilma-alus tai lennokki väistää muita ilma-aluksia. Tästä pääsäännöstä voidaan kuitenkin poiketa toimittaessa erikseen varatulla alueella, kuten vaara-alueella.

Tällä muutoskierröksellä vaara-alueiden muutoksia tai uusien perustamista ovat esittäneet Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Puolustusvoimat, Redstone Aero Oy ja Sodankylä Airport Technical Service Oy. Esitykset koskivat puolustusvoimien harjoitustoimintaa, laskuvarjo- ja purjelentotoimintaa sekä miehittämättömän ilmailua varten tarkoitettuja vaara-alueita Hämeenlinnan, Kauhavan, Kymin ja Nummellan alueilla sekä Sodankylässä ja muualla Pohjois-Suomessa. Vaara-alueet perustettiin esitysten mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksen ilmailulain (864/2014) 11 c §:n nojalla. Pykälän mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä tai päätöksellä voidaan osoittaa tilapäisesti alle vuoden pituiseksi määräajaksi vaara-alueeksi alue, jossa vaihtelevasti määrääaikoina saatetaan harjoittaa ilma-alusten lentoturvallisuuden vaarantavaa toimintaa. Toiseksi säädösperustana on ilmailulain 57 §, jonka perusteella virasto voi antaa turvallisuuden edellyttämiä tarkempia määräyksiä muun

<sup>1</sup> Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1–66).

<sup>2</sup> Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947, annettu 24 päivänä toukokuuta 2019, säännöistä ja menetelmistä miehittämättömien ilma-alusten käytössä (EUVL L 152, 11.6.2019, s. 45–71).

muassa lennon suunnittelusta ja valmistelusta sekä lennon suorittamisesta ja toiminnasta lennon aikana.

Tämän määräyksen vastainen toiminta voi olla rangaistavaa liikenneturvallisuuden vaarantamisena tai törkeänä liikenneturvallisuuden vaarantamisena rikoslain 23 luvun 1 tai 2 §:n mukaisesti, siten kuin ilmailulain 175 §:ssä säädetään, tai ilmailurikkomuksena ilmailulain 178 §:n mukaisesti. Ilmailulain 57 §:n mukaan ilma-aluksen tai laitteen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että ilma-alus tai laite on lentokelpoinen ja että lento on muutoinkin valmisteltu säännösten ja määräysten mukaisesti. Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti ja että lennolla noudatetaan säännöksiä ja määräyksiä. Ilmailulain 178 §:n mukaan se, joka rikkoo lain 57 §:ssä ilma-aluksen tai laitteen päällikölle säädettyä velvollisuutta lennon valmistelusta ja suorittamisesta, on tuomittava ilmailurikkomuksesta sakkoon, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Ilma-aluksen päällikölle asetettujen velvollisuuksien laiminlyönti voi johtaa myös ilmailulain 14 luvun mukaisiin hallinnollisiin seuraamuksiin.

## Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkатыönä. Määräyshanke käynnistettiin 21.9.2021 julkaistulla määräyshankepäätöksellä. Muutoksessa on huomioitu toimijoiden esittämät tarpeet uusiksi vaara-alueiksi ja alueiden muutoksiksi. Nyt tehtävät muutokset perustuvat Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n, Puolustusvoimien, Redstone Aero Oy:n ja Sodankylä Airport Technical Service Oy:n esityksiin.

Määräyksellä perustettavista uusista ja muutettavista vaara-alueista järjestettiin sidosryhmien kuulemiseksi lausuntokierros ns. ilmatilamuutospaketin yhteydessä 19.10. - 23.11.2021.

## Lausuntopalaute

Lausunnon antoivat Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Karhulan Ilmailukerho ry, Suomen Lentäjäliitto ry, Väylävirasto sekä yksi yksityishenkilö. Maavoimien esikunta, oikeusministeriö, puolustusministeriö, Rajavartiolaitos, sisäministeriö, Sotilasilmailun viranomaisyksikkö ja ympäristöministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole määräysluonnokseen lausuttavaa.

Fintraffic Lennonvarmistus katsoi, että vaara-alueiden KAUHAVA EFD124A-E toiminnan tulee olla keskeytettävissä tai rajoitettavissa silloin, kun toiminnan yläraja on yli FL95 ja vaara-alueiden läheisiltä / läheisille lentoasemille suuntautuu ilmailukennettä, jonka porrastaminen tai sujuvuus tätä vaatii, sekä esitti että kyseinen toimintamalli mahdollistetaan ASM-toimintakäsikirjan seuraavassa päivityksessä. Traficom toteaa, että ASM-toimintakäsikirja mahdollistaa tämän jo nykyisellään.

Karhulan Ilmailukerho esitti, että Kymin purjelennon vaara-alue EFD134A/B jätettäisiin ennalleen. Jos kuitenkin erillisten pysyvien vaara-alueiden perustamiseen päädytään, tulisi Kymin purjelentotoiminnalla olla tasapuolinen aktivointioikeus (AA-status) alueisiin omaa päivittäistä toimintaansa varten. Traficom katsoo, että uusien vaara-alueiden perustaminen eli alueen jakaminen useampaan eri osa-alueeseen on perusteltua, koska tällöin vaara-aluetta ei tarvitsisi aina aktivoida koko korkeusalueelta, vaan tarpeen mukaan pienempinä osa-alueina. Esitetty AA-status voidaan myöntää.

Väylävirasto kannatti ehdotettuja muutoksia, mutta pyysi, että Traficom tehdesään ilmatilarajoitusalueisiin liittyviä päätöksiä ottaisi huomioon vesiväylät ja niiden liikenteen.

Saadut lausunnot sekä Liikenne- ja viestintäviraston vastaukset niihin ilmenevät tarkemmin liitteenä olevasta kommenttikosteesta.

## Arvio määräyksen vaikutuksista

Asiakkaiden on huomioitava hyväksytyt uudet vaara-alueet toiminnassaan, ja ne voivat rajoittaa ilmailua kyseisillä alueilla. Alueiden muuttaminen edellyttää muutoksia ilmailukarttoihin, minkä johdosta Fintraffic Lennonvarmistus Oy (ent. ANS Finland) uusii ne. Ilmailijoille aiheutuu kustannuksia uusien karttojen hankkimisesta. Kunkin alueen ilmailukartta maksaa muutamia kymmeniä euroja. Muutoksella ei ole vaikutusta Liikenne- ja viestintäviraston toimintaan muutoin kuin siltä osin, että vaara-alueiden muutoksista on tiedotettava.

Vaara-alueet toteutetaan niiden toimijoiden esityksestä, jotka harjoittavat kyseisellä alueella ilmailulle mahdollisesti vaaraa aiheuttavaa toimintaa. Alueet varmistavat osaltaan lentoturvallisuutta, kun lentäjät saavat tiedon tällaisesta toiminnasta ja vaara-alueet merkitään ilmailukarttoihin. Jotta uusilla vaara-alueilla ja muutoksilla ei olisi negatiivisia turvallisuusvaikutuksia, niistä tiedotetaan kattavasti.

Määräyksellä ei ole vaikutuksia ympäristöön, esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen eikä tasa-arvoon.

## Yksityiskohtaiset perustelut

Fintraffic Lennonvarmistuksen esityksestä perustetaan Kauhavan lentopaikan (EFKA) ympäristöön uudet harjoitustoimintaa varten varattavat alueet KAUHAVA EFD124A-E sekä tarkistetaan purjelentotoimintaa varten perustettuja vaara-alueita Nummelan lentopaikalla (EFNU) siten, että poistetaan nykyiset vaara-alueet NUMMELA EFD140A-G ja perustetaan uudet vaara-alueet NUMMELA EFD128A-E. Alueiden tavoitteena on parantaa ilmatilankäyttäjien toimintaedellytyksiä.

Puolustusvoimien ehdotuksen mukaisesti oikaistaan vaara-alueen D200 linjaa Pohjois-Suomessa, sillä nykyisessä muodossaan vaara-alueen katsotaan olevan tarpeettoman leveä. Tästä syystä poistetaan nykyinen ITÄINEN VAARA-ALUE EFD200 ja määritellään uusi ITÄINEN VAARA-ALUE EFD300. Samoin Puolustusvoimien ehdotuksesta perustetaan vaara-alueet EFD117A-E PAROLA, joilla korvataan kaksi nykyistä aluetta. Puolustusvoimien esittämien uusien vaara-alueiden tarkoituksena on varata kuhunkin harjoitustilanteeseen vain tarpeellisen kokoinen ilmatila, jolloin sotilasilmailusta muulle ilmaliikenteelle aiheutuvat vaikutukset vähenevät.

Redstone Aero Oy:n esityksestä rajataan Kymin purjelentoaluetta D134A länsireunasta siten, ettei se ulotu Pyhtään Redstonen lentopaikan (EFPR) päälle tai läheisyyteen. Tämä toteutetaan poistamalla nykyiset vaara-alueet EF D134A ja EF D134B KYMI, ja perustamalla uudet vaara-alueet EF D131A ja EF D131B PYHTÄÄ sekä EF D147A ja EFD147B KYMI.

Sodankylä Airport Technical Service Oy:n esityksestä vaara-alue EF D116 KYLÄ-JÄRVI jaetaan kahdeksi osa-alueeksi, minkä tavoitteena on parantaa Sodankylän lentopaikan (EFSO) toimintaedellytyksiä. Tämän mukaisesti perustetaan uudet vaara-alueet EF D161A ja EF D161B KYLÄJÄRVI sekä poistetaan nykyinen vaara-alue.

## Määräyksen aikataulu

Muutettu määräys annetaan 24.2.2022 ja se tulee voimaan AIRAC-päivänä 21.4.2022, jolle muutkin ilmatilamuutokset keskitetään.

## Määräyksestä viestiminen

Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopankissa ja Traficomin ilmailumääräyskokoelmassa. Määräyksen muuttumisesta tiedotetaan viraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille ja muille ilmatilamuutosten sidosryhmille.

**LIITTEET:**

Kommenttikooste